

FRVV/2017/ADVIES-02

CFSF/2017/AVIS-02

28/03/2017

—

**Advies van de Federale Raad voor de
Vroedvrouwen betreffende het
uitvoeren van gynaecologische en
obstetrische echografieën**

**Avis du Conseil Fédéral des Sages-
Femmes concernant la pratique des
échographies gynécologiques et
obstétricales.**

—

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening
Federale Raad voor de Vroedvrouwen
Victor Hortaplein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.fgov.be

Direction générale Soins de Santé

Professions des soins de santé et pratique professionnelle
Conseil Fédéral des Sages-Femmes
Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.fgov.be

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van gynaecologische en obstetrische echografieën

Aanleiding

Sinds 2006 stelt de Wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen dat de Koning, na advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen de Koninklijke Academie voor Geneeskunde, de bijzondere kwalificatiemodaliteiten en -criteria kan vastleggen waaraan vroedvrouwen moeten voldoen om functionele, en geen morfologische, echografieën uit te voeren.

Tot op heden is hier echter nog geen uitvoeringsbesluit voor gepubliceerd.

Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen (FRVV)

1. Definitie “functionele en niet morfologische echografieën”

De FRVV volgt het advies van de KAGB van 2014.

Zoals voor medische beeldvormingstechnieken het geval is, dienen de beoefenaars volledige competentie te verwerven om een normaal beeld te kunnen bevestigen en om screening voor anomalieën te kunnen uitvoeren, gedurende de ganse zwangerschap, dus zowel eerste, tweede als derde trimester.

Het onderscheid tussen functionele en niet morfologische echografieën is niet te maken. Vroedvrouwen dienen in beide gevallen het normale beeld en het afwijkende beeld te herkennen.

2. Echografie door de vroedvrouw die in het

Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales.

Origine

Depuis 2006, la loi relative à l'exercice des professions des soins de santé stipule que le Roi peut fixer, après avis du Conseil fédéral des Sages-femmes et de l'Académie royale de médecine, les modalités et les critères de qualification particulière permettant à la sage-femme de réaliser des échographies fonctionnelles, et non morphologiques.

Cependant, un arrêté d'exécution n'a pas encore été publié.

Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes (CFSF)

1. Définition des échographies fonctionnelles, et non morphologiques

Le CFSF suit l'avis de l'ARMB de 2014.

Comme c'est le cas pour toutes les techniques d'imagerie médicale, les praticiens doivent acquérir une compétence complète pour pouvoir confirmer une image normale et procéder à un screening pour les anomalies tout au long de la grossesse, donc tant au cours du premier que du deuxième et du troisième trimestre.

La différence entre échographies fonctionnelles et non morphologiques ne doit pas être établie. Dans les deux cas, les sages-femmes doivent distinguer l'image normale de l'image présentant une anomalie.

2. Échographie par la sage-femme en

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

bezit is van het basisdiploma vroedvrouw

Elke vroedvrouw zou minimaal over volgende basiscompetenties moeten beschikken:

- Bekwaam zijn om de resultaten van een echografisch onderzoek (= het protocol) te lezen en interpreteren;
- Bekwaam zijn om de patiënt over de resultaten te informeren en indien nodig door te verwijzen;
- Bekwaam zijn om een echografietoestel te bedienen onder de verantwoordelijkheid van een arts;
- Bekwaam zijn om te assisteren bij invasieve (prenatale) technieken onder de verantwoordelijkheid van een arts;

3. Criteria voor het verkrijgen van de erkenning als vroedvrouw gespecialiseerd in gynaecologische en obstetrische echografieën

3.1 Wie erkend wenst te worden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van vroedvrouw gespecialiseerd in echografie te dragen, moet:

- bevoegd zijn om het beroep van vroedvrouw uit te oefenen, en
- met vrucht een specialisatie in de echografie gevolgd hebben, die beantwoordt aan de vereisten vermeld in punt 3.2.

3.2 De in punt 3.1 bedoelde specialisatie omvat een specifieke universitaire opleiding van ten minste 90 effectieve uren theorie en een klinische stage.

Theoretische opleiding

Te behalen competenties:

possession du diplôme de base de sage-femme

Chaque sage-femme devrait au minimum posséder les compétences de base suivantes :

- pouvoir lire et interpréter les résultats d'un examen échographique (= le protocole) ;
- pouvoir informer le patient quant aux résultats et, au besoin, l'orienter ;
- pouvoir manipuler un appareil d'échographie sous la responsabilité d'un médecin ;
- pouvoir prêter assistance dans les techniques (prénatales) invasives sous la responsabilité d'un médecin ;

3. Critères d'obtention de l'agrément de sage-femme spécialisée en échographie gynécologique et obstétricale

3.1 Toute personne désirant être agréée aux fins de porter la qualification particulière de sage-femme spécialisée en échographie, doit :

- être habilitée à exercer la profession de sage-femme ;
- avoir suivi avec fruit une spécialisation en échographie répondant aux exigences mentionnées au point 3.2.

3.2 La spécialisation visée au point 3.1 comprend une formation universitaire spécifique d'au moins 90 heures effectives de théorie et un stage clinique.

Formation théorique

Compétences à acquérir :

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

- heeft basiskennis van de fysica van ultrageluid in de geneeskunde (2D, 3D, Doppler...), van het optimaliseren van het toestel in functie van het type onderzoek en van andere beeldvormende technieken (NMR, CT scan..); - heeft kennis van de normale foetale sono-embryologie en anatomie; - heeft kennis van de foetale pathologie; - heeft kennis van de recente ontwikkelingen binnen de genetica; - heeft kennis van hoog-risico zwangerschap, MIC topics; - heeft kennis van de gynaecologische anatomie in de vroege zwangerschap; - heeft basiskennis van de reproductieve geneeskunde, in fertiliteitsbehandeling; - heeft kennis van ethische en economische implicaties; - heeft kennis van zwangerschapsafbreking.	- posséder des connaissances de base de la physique des ultrasons en médecine (2D, 3D, Doppler), de l'optimisation de l'appareil en fonction du type d'examen et d'autres techniques d'imagerie (RMN, CT scan...); - posséder des connaissances de la sono-embryologie foetale normale et de l'anatomie; - posséder des connaissances de la pathologie foetale - posséder des connaissances des récents développements en génétique; - posséder des connaissances de la grossesse à haut risque, des MIC topics; - posséder des connaissances de l'anatomie gynécologique en début de grossesse; - posséder des connaissances de base en médecine reproductive, en traitement assisté de la fertilité; - posséder des connaissances des implications éthiques et économiques; - posséder des connaissances de l'interruption de grossesse.

Met vrucht geslaagd zijn in het theoretische examen

Praktijkopleiding

Binnen een jaar volgend op het theoretisch examen loopt de vroedvrouw een praktijkstage in een erkend centrum en zal autonoom een minimum aantal onderzoeken uitvoeren onder supervisie van een gynaecoloog (of gekwalificeerde vroedvrouw) in een hiervoor

Avoir réussi l'examen théorique

Formation pratique

Endéans l'année qui suit l'examen théorique, la sage-femme effectue un stage pratique dans un centre agréé et procédera de façon autonome à un nombre minimum d'examens, sous la supervision d'un gynécologue (ou d'une sage-femme qualifiée) dans une unité échographique

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

erkende echografische eenheid.

agrée à cet effet.

Minimum uit te voeren onderzoeken:

Le nombre minimum d'examens à effectuer :

- 150 eerste trimester echografieën
- 150 tweede trimester echografieën
- 150 derde trimester echografieën
- 100 dopplersonderzoeken
- 20 cervixmetingen.

- 150 échographies du premier trimestre
- 150 échographies du deuxième trimestre
- 150 échographies du troisième trimestre
- 100 examens Doppler
- 20 mesures du col utérin.

Te behalen competenties:

Compétences à acquérir :

- kan autonoom een eerste trimester echografie uitvoeren;
- kan autonoom een tweede trimester echografie uitvoeren;
- kan autonoom een derde trimester echografie uitvoeren;
- kan autonoom een dopplersonderzoek uitvoeren;
- kan autonoom een cervixmeting uitvoeren.

- peut réaliser de manière autonome une échographie du premier trimestre ;
- peut réaliser de manière autonome une échographie du deuxième trimestre ;
- peut réaliser de manière autonome une échographie du troisième trimestre ;
- peut réaliser de manière autonome un examen Doppler ;
- peut réaliser de manière autonome une mesure du col utérin.

Deze onderzoeken dienen te worden uitgevoerd volgens de gangbare richtlijnen.

Ces examens doivent être réalisés conformément aux directives en vigueur.

De vroedvrouw houdt een logboek bij waaruit blijkt dat ze nodige competenties heeft verworven.

La sage-femme tient un journal faisant apparaître qu'elle a acquis les compétences requises.

Met vrucht geslaagd zijn in het praktijk examen

Avoir réussi l'examen pratique

4. Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van vroedvrouw gespecialiseerd in echografie te behouden

4. Conditions de maintien du titre professionnel particulier de sage-femme spécialisé en échographie

De bijzondere beroepsbekwaamheid van vroedvrouw gespecialiseerd in de echografie wordt toegekend voor onbepaalde duur, maar het behoud ervan is aan verschillende voorwaarden onderworpen:

La qualification particulière de sage-femme spécialisée en échographie est octroyée pour une durée indéterminée, mais son maintien est soumis à diverses conditions :

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

4.1 De vroedvrouw volgt permanente opleiding met betrekking tot echografie teneinde de onderzoeken te kunnen uitvoeren overeenkomstig de evolutie van de wetenschap en aldus zijn of haar kennis en bekwaamheid, zoals bedoeld in punt 3.2, te onderhouden en te ontwikkelen.

Deze permanente opleiding moet minstens 50 effectieve uren per periode van 5 jaar omvatten naast de 75u permanente opleiding die de vroedvrouw moet volgen om haar beroepstitel van vroedvrouw te behouden.

4.2 De vroedvrouw moet gedurende de afgelopen vijf jaar minimum 600 onderzoeken in het domein van de echografie uitgevoerd hebben:

- min. 100 eerste trimester echografieën;
- min. 100 tweede trimester echografieën;
- min. 50 derde trimester echografieën;
- min. 30 dopplersonderzoeken;
- min. 30 cervixmetingen.

4.3 De documenten die aantonen dat de permanente opleiding is gevolgd en dat de vroedvrouw de minimum 600 onderzoeken heeft uitgevoerd, worden door de vroedvrouw bewaard. Deze elementen kunnen te allen tijde worden meegedeeld op verzoek van de Erkenningscommissie of de persoon die met de controle van het dossier van de betrokken vroedvrouw is belast.

5. Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van vroedvrouw gespecialiseerd in de echografie opnieuw te

4.1 La sage-femme suit une formation permanente relative à l'échographie afin de pouvoir réaliser les examens conformément à l'évolution de la science et ainsi développer et entretenir ses connaissances et compétences visées au point 3.2.

Cette formation permanente doit comporter au minimum 50 heures effectives par période de 5 ans, en plus des 75 heures de formation permanente que la sage-femme doit suivre pour maintenir son titre de sage-femme.

4.2 La sage-femme doit durant les cinq dernières années avoir réalisé effectivement un minimum de 600 examens dans le domaine de l'échographie :

- au min. 100 échographies du premier trimestre ;
- au min. 100 échographies du deuxième trimestre ;
- au min. 50 échographies du troisième trimestre ;
- au min. 30 examens Doppler ;
- au min. 30 mesures du col utérin.

4.3 Les documents qui démontrent que la formation permanente est suivie et que la sage-femme a effectué le minimum de 600 examens sont conservés par la sage-femme. Ces éléments peuvent être communiqués à tout moment à la demande de la Commission d'agrément ou de la personne chargée de contrôler le dossier de la sage-femme en question.

5. Conditions de recouvrement du titre professionnel particulier de sage-femme spécialisé en échographie.

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

verkrijgen.

Wie zijn/haar bijzondere beroepsbekwaamheid wenst terug te krijgen dient een aanvraag in en beantwoordt aan de volgende voorwaarde:

- een stageplan wordt voorafgaandelijk aan het indienen van de aanvraag ter goedkeuring voorgelegd aan de erkenningscommissie voor vroedvrouwen
- in de periode van 1 jaar voorafgaand aan de datum van indienen van de aanvraag, heeft hij/zij de permanente opleiding in de echografie gevolgd, die voor het behoud van de bijzondere beroepsbekwaamheid wordt geëist, evenals twintig procent bijkomende uren van het gevraagd aantal uren permanente opleiding in de echografie;
- in de periode van 1 jaar voorafgaand aan de datum van indienen van de aanvraag, heeft hij/zij 200 gesuperviseerde prestaties uitgevoerd in de 5 domeinen zoals in punt 4.2 beschreven..

6. Overgangsbepalingen

In afwijking van punt 3.1 kan de vroedvrouw de bijzondere beroepsbekwaamheid van vroedvrouw gespecialiseerd in de echografie dragen, op voorwaarde dat zij aan volgende voorwaarden voldoet:

- het bewijs leveren dat zij met vrucht geslaagd is voor een bijkomende opleiding van minimum 90 effectieve uren in het domein van de gynaecologische en obstetrische echografie.
- het bewijs leveren dat zij met vrucht geslaagd is voor een praktijkexamen conform 3.2.

Toute personne désirant recouvrer la qualification particulière doit introduire une demande et répondre à la condition suivante :

- avant le nouvel agrément un plan de stage est présenté pour approbation auprès de la Commission d'agrément des sages-femmes
- dans la période d'une année précédant la date d'introduction de la demande, il/elle a suivi la formation permanente en échographie exigée pour le maintien de la qualification particulière ainsi que vingt pour cent d'heures supplémentaires par rapport aux heures de formation permanente en échographie.
- dans la période d'une année précédant date d'introduction de la demande, il/elle a réalisé 200 prestations supervisées reprenant les 5 domaines cités au point 4.2

6. Dispositions transitoires

Par dérogation au point 3.1, la sage-femme peut être agréée pour porter la qualification particulière de sage-femme spécialisée en échographie pour autant qu'elle réponde aux conditions suivantes :

- fournir la preuve qu'elle a suivi et réussi avec fruit une formation de minimum 90 heures effectives dans le domaine de l'échographie gynécologique et obstétricale.
- fournir la preuve qu'elle a réussi avec fruit un examen pratique, conformément au point 3.2.

FEDERALE RAAD VOOR DE VROEDVROUWEN	CONSEIL FÉDÉRAL DES SAGES-FEMMES	
<i>Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende het uitvoeren van echografieën gynaecologische en obstetrische echografieën</i>	<i>Avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant la pratique des échographies gynécologiques et obstétricales</i>	
FRVV/2017/ADVIES-02	28/03/2017	CFSF/2017/AVIS-02

- Deze opleiding kan plaatsgevonden hebben in een ander land van de Europese Unie als de opleiding in dat land aanvaard werd door een erkend orgaan voor de opleiding van vroedvrouw en bevestigd werd via een diploma of een certificaat. - via een activiteitenprofiel en een verklaring op erewoord bewijzen dat zij in een periode van drie jaar voorafgaand aan de publicatie van het besluit 360 prestaties in het domein van de echografie heeft uitgevoerd. - zijn of haar schriftelijke aanvraag bij de Erkenningscommissie ingediend hebben om van de overgangsmaatregelen te genieten, ten laatste een jaar na de publicatie van het besluit.	- cette formation peut avoir eu lieu dans un autre pays de l'Union européenne pour autant qu'elle ait été reconnue par un organisme agréé pour la formation des sages-femmes dans le pays où elle est dispensée et confirmée par un diplôme ou un certificat. - attester à travers un profil d'activités et une déclaration sur l'honneur qu'elle a effectué 360 prestations dans le domaine de l'échographie sur une période de trois années précédant la date de publication de l'arrêté. - sa demande d'agrément doit être introduite auprès de la Commission d'agrément au plus tard un an après la publication de l'arrêté.

Conclusie

Met dit advies vraagt de Federale Raad voor de Vroedvrouwen de Minister om, § 5 van art. 62 van de Wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen uit te voeren. Dit zou een logische stap zijn in functie van het verzekeren van de kwaliteit en de continuïteit van zorg verleend door de vroedvrouw.

Conclusion

Avec cet avis, le Conseil Fédéral des Sages-Femmes demande à la Ministre de mettre en place les modalités d'exécution du § 5 de l'art. 62 de la loi du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé. Cela constituerait une étape logique en termes de qualité et continuité des soins donné par la sage-femme.

Katelijne de Koster

*Voorzitter van de Federale Raad voor de
Vroedvrouwen*

*Présidente du Conseil Fédéral
des Sages-Femmes*